

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سر آغازهای پزشکی مدرن در ایران

نویسنده

ویلم فلور

مترجم

دکتر ایرج نبی پور

ویراستار

فرید قاسملو

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

به نام خداوند جان و خرد

سرشناسه	: فلور، ویلم ام. ۱۹۴۲ - م.
	Floor, Willem M
عنوان و نام پدیدآور	: سرآغازهای پزشکی مدرن در ایران / نویسنده ویلم فلور؛ مترجم ایرج نبی‌پور؛ ویراستار فرید قاسملو.
مشخصات نشر	: بوشهر: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بوشهر، انتشارات، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۳۹۷ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۱۰۰-۲-۶
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: [2020]. The beginnings of modern medicine in Iran
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۳۶۷] - ۳۸۱.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: پزشکی — ایران — تاریخ — قرن ۱۳ق.
موضوع	: Medicine -- Iran -- History -- 19th century
موضوع	: پزشکی — ایران — تاریخ — قرن ۱۴
موضوع	: Medicine -- Iran -- History -- 20th century
موضوع	: آموزش پزشکی — ایران — تاریخ
موضوع	: Medical education -- Iran -- History
شناسه افزوده	: نبی‌پور، ایرج، ۱۳۴۲ - مترجم
شناسه افزوده	: قاسملو، فرید، ۱۳۴۸ - ، ویراستار
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بوشهر. انتشارات
رده‌بندی کنگره	: R۶۳۱
رده‌بندی دیویی	: ۶۱۰.۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۶۴۴۵۶۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

سرآغازهای پزشکی مدرن در ایران

مؤلف: ویلم فلور

مترجم: دکتر ایرج نبی‌پور

حروفچینی: فاطمه مرزوقی

ویراستار: فرید قاسملو

صفحه‌آرا: دارا جوکار

ناشر: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بوشهر

چاپ اول: تابستان ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ: احمدی

این کتاب ترجمه‌ای است از کتاب "The Beginnings of Modern Medicine in Iran"

از انتشارات Mage Publishers, www.mage.com

که به سخاوت مؤلف کتاب جناب آقای ویلم فلور (Willem Floor) در اختیار مترجم قرار داده شده است.

بنیاد رشد و اندیشه سارنگ کی
اسکان بوشهر

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر
پژوهشگاه علوم ریاست: پزشکی، دانشجوی فارسی

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر
موزه تاریخ پزشکی، دانشجوی فارسی

بنیاد فرهنگ و اندیشه سارنگ کی
اسکان بوشهر

فهرست مندرجات

۱.....	مقدمه
۳.....	پیش درآمد
۷.....	فصل اول: اولین دانشکده پزشکی مدرن در ایران
۹.....	تأسیس دارالفنون
۱۳.....	اولین برنامه آموزشی
۱۶.....	سال‌های سازنده
۱۶.....	دکتر یاکوب ادوارد پولاک
۲۵.....	دکتر یوهان شلیمر
۳۰.....	دکتر ژوزف دزیره طولوران
۳۳.....	افت مدرسه
۴۱.....	تلاش‌ها جهت بهبودی کیفیت دارالفنون
۴۶.....	تلاشی دیگر برای سامان‌دهی
۴۸.....	مدرسه عالی طب (۳۴-۱۹۱۸)
۵۲.....	مدرسه عالی طب آهسته به پیش می‌رود
۶۱.....	منظم کردن حرفه پزشکی
۶۶.....	دانشکده عالی طب
۷۵.....	دانشکده داروسازی
۸۳.....	دانشکده دندانپزشکی
۸۶.....	فرصت‌های دیگر برای آموزش پزشکی مدرن
۸۶.....	پزشکان خصوصی ایران مدرن
۸۸.....	مدارس پزشکی آمریکایی
۸۹.....	ارومیه
۹۲.....	همدان
۹۵.....	تهران

من بسیار خوشحالم که دوستانم پروفسور ایرج نبی‌پور و دکتر فرید قاسملو، سخاوتمندانه تنها چند ماه پس از انتشار کتاب من در مورد آغاز طب مدرن در ایران به زبان انگلیسی، آن را ترجمه و ویرایش کردند. این کتاب را می‌توان یک جلد همراه برای کتاب من در مورد تاریخ بیمارستان‌های ایران در سال‌های ۵۵۰ تا ۱۹۵۰ دانست که در همان زمان منتشر شد. آن چه برای من تعجب‌آور بود این بود که این دانشگاه‌های فرانسه یا دارالفنون نبودند که برای آموزش پزشکان ایرانی مهم بوده باشند. در واقع، آموزش ایرانیان که در بیمارستان‌های مسئولیتی بریتانیایی و آمریکایی صورت پذیرفت بسیار مهم‌تر بود؛ بیشتر از آن، این پس از تأسیس اولین دانشکده پزشکی واقعی در سال ۱۸۸۵ در ارومیه بود. حتی برای من تعجب‌آورتر، نقش دانشگاه آمریکایی بیروت بود که ممکن است تا سال ۱۹۴۰، مهم‌ترین دانشکده پزشکی و پرستاری برای ایرانیان بوده باشد. امیدوارم سایر محققان، وقتی کتابخانه‌ها و بایگانی‌ها، دوباره [پس از پاندمی کرونا] باز می‌شوند، تحقیقات بیشتری در مورد این موضوع انجام دهند.

پزشکان آمریکایی و بریتانیایی نه تنها آموزش‌هایی را فراهم کردند بلکه یک الگوی حرفه‌ای را نیز ارائه دادند که از آن جمله می‌توان به استفاده از پزشکان زن اشاره کرد. به همین منظور آن‌ها تجربیات خود را با پزشکان ایرانی در میان گذاشتند و همچنین برای آن‌ها منبع اطلاعاتی در مورد روش‌های درمانی و جدید بودند. پزشکان خارجی به بیماران ایرانی کمک کردند تا بر ترس خود برای درمان در بیمارستانی که به طور سنتی به دارالمرگ معروف بود، غلبه کنند.

پزشکان خارجی برای انجام کار بهتر خود به پرستار، طبقه‌ای از کارکنان پزشکی که

در ایران وجود نداشت، احتیاج داشتند. بنابراین، آن‌ها اولین دوره آموزشی را برای پرستاران ایرانی در سال ۱۹۱۵ (در تبریز و ارومیه) تأسیس کردند که برای دوره‌های مشابه در سایر بیمارستان‌های خارجی و نیز از سال ۱۹۳۶، برای دوره‌های آموزش پرستاران که توسط دولت ایران سازمان یافت، همچون یک نمونه بود. پزشکان خارجی همچنین فعالیت‌هایی را در زمینه پزشکی پیشگیری، به ویژه در مورد مراقبت‌های پیش و پس از زایمانی آغاز کردند و به همین منظور کلینیک‌های کودک را سازمان دادند.

به لطف این پیشگامان، اعم از ایرانی و خارجی، ایران اکنون دارای یک سیستم مراقبت بهداشتی مدرن با برخی از پزشکان در کلاس جهانی است. بنابراین، خواندن و یادگیری این که این پیشگامان در چه شرایط سختی کار می‌کردند و این که با وجود دشواری‌ها دست از تلاش برنداشتند، آموزنده است. من امیدوارم که خوانندگان قدر فداکاری خود را بدانند و از خواندن این کتاب لذت ببرند همان طور که من از نوشتن آن لذت بردم.

ویلم فلور

۲۴ فوریه ۲۰۲۱